

Eltalvuvirkið

Hátøkni í gamla Pakkhúsinum á brúnni í Gøtu

ELTALVUVIRKIÐ Í GØTU SKAL GERA RISASTÓRA TALVU OG STÝRINGAR TIL NÝGGJU SMOLTSTØÐINA HJÁ BAKKAUFROST

Árni Gregersen

Hann gjørdi sína fyrstu eltalvu til Bakkaufrost á Glyvrum og nú skal hann aftur gera eina talvu til nýggju smoltstøðina hjá Bakkaufrost á Strond.

Eyðun Hansen, stovrnari og eigari av Eltalvuvirkinum í Gøtu hevur arbeitt við eltalvum og elektriskum streymi í nærum 35 ár.

Herfyri var avgjørt at hansara virki skal gera risastóru eltalvurnar við øllum stýringunum til nýggju smoltstøðina hjá Bakkaufrost. Hetta er ein talva við stýringum av øllum slag. Hetta er ein installatió, har heili fimm tons av koparleidningi verður brúkt.

– Ja, hetta er tann størstu talvurnar vit hava fingið at gera nakrantíð og hetta er eisini ein ómetaliga spennandi uppgáva fyri okkum og okkara starvsfólk, sigur Eyðun Hansen.

Ikki tí, seinastu mongu árinu hevur virkið í Gøtu loyst nógvar stórar uppgávur. Millum annað projekteraðu og gjørdu tey alt arbeiðið, tá ið Varðin Pelagic á Tvøroyri var bygt.

Varðin Pelagic verður júst nú bygt upp aftur, men enn er ikki avgjørt um virkið í Gøtu verður partur av endurnýggingini á Tvøroyri.

Eltalvuvirkið -ETV – arbeiðir fyrst og fremst við automatiseringum og stýringum bæði á sjógv og landi.

Virkið var sett á stovn í 1983. Fyrsta størri uppgávan á landi var at gera eina eltalvu til Bakkaufrost á Glyvrum og fyrsta skip teir gjørdur streymir umborð á var trolarin Føstuvardi, sum var bygdur á Tórshavnar Skipasmiðju.

– Eg haldi vit finga eina ómetaliga góða móttøku, tá ið vit byrjaðu, kanska fyrst og fremst frá skipasmiðjunum í Havn og á Skála, sigur Eyðun Hansen í dag.

Sjálvur stovnaði hann virkið, sum nú skjótt hevur 35 ár á baki, eftir at hann hevði nomið sær útbúgving.

– Eg lærði til elektrikara hjá John Rasmussen á Strondum og tá arbeiddu vit rættuliga nóg á skipasmiðjunum á Skála, so tá ið eg var út-

Eyðun Hansen stovnaði virkið og er stjóri

lærdur fór eg í starv har.

Ungi gøtumaður sá helst ein tørv, tí alt sum hevði við el og talvur at gera var tá innflutt. Hann fór tí til Noregs at arbeiða á einari verksmiðju, sum gjørdi eltalvur. Eisini fekk han sær útbúgving, sum elinnleggjari.

– Eg fór eisini til Danmarkar at fáa mæð vitan og útbúgving innan tann handilsliga partin av elbransjuni, sigur Eyðun Hansen.

Hátøkni

Fyrirtekan í Gøtu er ein háteknologisk fyrirteka, sum í stóran mun arbeiðir við automatiseringum og stýringum bæði á sjógv og landi.

Eyðun Hansen nevni fleiri dømi um, at teir hava dagført skip og virkir, so tey, hóast tey hava nøkur ár á baki, framvegis eru nýmótans.

– Vit kunnu nevna stór umbyggingina Enniberg fekk fyri nøkrum árum síðani. Har er talan um eitt skip, har stálið ikki er spildurnýtt, men skipið sjálvt og innmaturin er dagført, so trolarin í dag í veruleikanum er eitt nýmótans skip, sigur hann.

Hann vísir eisini á, at nakað tað sama er gjørt við Fagraberg, sum eisini er dagført við øllum nútímans hentleikum.

Fyri at skipini skulu vera effektiv

og geva pening í dag, so er neyðugt at tey eru dagførd og hetta verður í stóran mun gjørt við automatiseringum og elektriskum stýringum.

– At talan er um hátøkni sæst millum annað av, at summar av ávaringarskipanum í dag hava eina 4000 elektrisk signal, sum ferðast aftur og fram í heilum, sigur Eyðun Hansen.

Teistin

Strandfararskipið Teistin er ein søga fyri seg.

Skipið varí ringum standi og ætlanin var at seta tríggar høvuðsmotorar í, so tað kundi sigla trygt.

Mest, Båtataenastan og ETV gjørdur tó eitt upplegg, har tey mæltu til heldur at seta sjeve elektromotorar í skipið.

Hendan loysnin var vald, so nú hevur skipið hesar sjeve motorarnar.

– Okkara uppgáva var fyrst og fremst at fáa alt at virka saman. Tað snúði seg um at stýra orkunum frá motorunum, so hon fór til rætta brúkið hvørja ferð, sigur Eyðun Hansen.

Skipið er gjørt so, at tað eru ymisk programm alt eftir hvørja havn Teistin fer inn úi. Viðhvørt skal mesta kraftin brúkast til framdrift, men í

øðrum havnum krevst, at mesta orkan verður brúkt til síðuskrúvurnar.

Fleiri skip hava nú eisini fingið eina »take-me-home« skipan, sum ger, at sjálvt um høvuðsmaskinan steðgar, so megna skipið at sigla heim við orkunum frá hjálpmotorunum.

Innan el og orku henda so nógvar frambrot, at neyðugt er alla tíðina at halda seg dagførdan. Nógvar kann gerast lættari við stýringum, sum ETV hevur gjørt seg serkønan í.

– Vit vita væl, at hetta krevst, men tað er sjálvandi eisini tí at vit halda hetta er so spennandi, sigur Eyðun Hansen.

Stóra uppgávan nú verður at gera talvurnar til nýggju smoltstøðina hjá Bakkaufrost við Strond.

– Jú hetta er tann størsti ordin vit hava fingið, men hann er eisini ómetaliga spennandi. Hetta eru fleiri skipanir og stýringar. Tær skulu virka, tá talan er um ómetaliga stór virðir, sum kunnu fara fyri skeyti, virka okkara stýringar og ávaringar ikki, sigur Eyðun Hansen.

Sjálvt um virkið ger nógvar nýtt, so er tænastan til skip framvegis ein stórir partur av virkseminum.

– Tað er soleiðis, at koma skip in og okkurt skal gerast, so er tað her og nú. Skipini hava ikki ráð at liggja og bíða – tí mugu vit umborð beinanveginuttan mun til um tað er gerandis ella heilagt – nátt ella dagur.

Besta dømi, var tá undirritaði skuldi gera samrøðuna við Eyðun Hansen. Vit høvdu avtalu klokkan 18.30, men tá ið avtornaði noyddust vit at gera hana yvir telefon.

Hetta kvøldið kom Rankin á Runavík og har var onkur feilur. Tað gingu fleiri tímar, so Eyðun Hansen slapp hvørki til sangvenjing við Eystanlot ella fekk gjørt samrøðuna tað kvøldið.

– Men í veurleikanum er tað hetta, sum ger lívið spennandi, sigur hann at enda.

Lættari at reka virki nú tíðirna eru góðar

Automatisering og tænasta er tað, sum stendur ovast á breddanum hjá Eltalvuvirkinum.

Har er nógvar at gera í løtuni.

– Tá ið ein elmotorur gekk fyri hjá Enniberg nú hendan dagin og ongin nýggjur var at fáa beinanvegin, so fóru vit at gera – ella víkla – ein nýggjan. Fremsti maður at gera hann var farin langt um pensjónsaldur, men hann var sjálvandi klárur.

Hetta sigur Eyðun Hansen, stjóri, og vísir á, hvussu neyðugt tað er við rætta hugburðinum, skal eitt virki av hesum slag virka.

Á virkinum arbeiða 20 fólk í løtuni. Tá ið tey hava verið flest – til dømis, tá ið tey vóru við at gera Varðin Pelagic á Tvøroyri – vóru tey 25, men virkið hevur eisini javnt nógvar at gera.

Virkið er eitt smápartafelag, sum hevði sítt besta ár í 2014, tá ið avlopið var smáar trúggar milljónr krónur.

– Eg má siga, at tað er lættari at reka virkið nú tað gongur væl í vinnuni. Tey ringu árinu kostaðu okkum mangan pengar. Fleiri ferðir hava vit gjørt størri arbeiðir,uttan at vit finga pengar fyri tað, tí reiðari ella feløg fóru í gjaldsteðg, sigur Eyðun Hansen.

